

Informatienota voor de raad

Datum 3 oktober 2019

Onderwerp	Uitkomsten septembercirculaire 2019 van het gemeentefonds
Versienummer	V0.1

Portefeuillehouder K. Sloots

Informant J. van Dijk
Afdeling Concernstaf / CSADV
Telefoon 038 498 2664
Email J.van.Dijk@zwolle.nl
Bijlagen 1. Septembercirculaire 2019 Gemeentefonds

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De uitkomsten van de septembercirculaire 2019 van het Gemeentefonds.

Datum 3 oktober 2019

[Toelichting op het voorstel](#)**Inleiding**

In deze nota informeren wij u over de (financiële) gevolgen van de septembercirculaire 2019 van het gemeentefonds. De uitkomsten van de circulaire verwerken wij in de begroting 2020 en tweede beleidsrapportage van dit jaar.

De septembercirculaire kenmerkt zich door twee grote mutaties, te weten de positieve bijstelling van de accresramingen en aanvullende middelen voor beschermd wonen. Daarnaast worden middelen ontvangen of onttrokken voor de uitvoering van gemeentelijke taken c.q. beoogde rijksdoelstellingen. De toename van het accres vanaf 2020 (in 2019 is sprake van een lager accres) is het gevolg van de aangepaste rijksbegroting conform de Miljoenennota. Zo trekt het rijk extra middelen uit voor bijvoorbeeld de woningmarkt, het pensioenakkoord en is sprake van een fasering bij onder andere de infrastructurele investeringen. In 2019 zien we dat, onder andere door de fasering van investeringen en het strakke budgetkader, sprake is van een lager accres. De aanpassingen van de rijksuitgaven in 2020 en verder leiden via de 'trap op trap af' systematiek (koppeling gemeentefonds aan de rijksuitgaven) tot een hoger accres. Door het strakke financiële uitgavenkader bij het rijk is het risico op onderbenutting van de geraamde rijksbudgetten groot. We moeten er rekening mee houden dat we jaarlijks geconfronteerd worden met een lagere bijstelling van het accres. Deze ontwikkeling zien we ook in de jaren 2018 en 2019. Het risico op onderbenutting wordt in de weerstandsparagraaf van de begroting meegenomen.

Via de uitkering beschermd wonen worden vanaf 2019 gefaseerd middelen ontvangen voor de ambulantisering van de GGZ en voor 2020 wordt een compensatie ontvangen voor de volumegroei van de uitgaven. Zwolle ontvangt als centrumgemeente in totaal € 4 tot € 5 miljoen.

De kleinere mutaties betreffen onder andere middelen voor de lokale kerkenvisie, uitvoering wettelijke verplichting om bij afgifte van een paspoort of rijbewijs de aanvrager te informeren over orgaandonatie, aanpak laaggeletterdheid en bevestiging toekenning middelen voor proeftuinen cultuur.

Kernboodschap

De septembercirculaire heeft een behoorlijk positieve uitwerking op het meerjarenperspectief, maar het risico op toekomstige neerwaartse bijstelling van het accres is reëel aanwezig. Enige behoedzaamheid over de inzet van de extra middelen is op z'n plaats.

Consequenties*Totaalresultaat septembercirculaire*

Per saldo resulteert de septembercirculaire in een nadelig resultaat van € 0,8 miljoen (incidenteel) in 2019 en een voordelig resultaat van € 1,5 miljoen in 2020 aflopend naar een structureel voordeel van € 3,8 miljoen in 2023.

Tabel 1 Uitkomsten septembercirculaire 2019

(bedragen cumulatief x € 1).	2019	2020	2021	2022	2023
Saldo resultaat algemene uitkering	-815.000	1.494.000	3.854.000	4.353.000	3.840.000
Saldo resultaat integratie-/decentralisatie-uitkeringen	0	0	0	0	0
Totaal te verrekenen met de algemene middelen	-815.000	1.494.000	3.854.000	4.353.000	3.840.000

Datum 3 oktober 2019

De mutaties van de septembercirculaire hebben betrekking op de algemene uitkering en de integratie- en decentralisatieuitkeringen. In tabel 2 worden de mutaties in de algemene uitkering weergegeven en vervolgens toegelicht. De mutaties in de integratie- en decentralisatieuitkeringen worden (voorlopig) budgetneutraal verwerkt en zijn in tabel 3 opgenomen en toegelicht.

Algemene uitkering

Conform bestaand beleid worden de algemene mutaties direct verrekend met de algemene middelen. Hieronder vallen onder andere de mutaties in het accres, de verdeelsystematiek en de verrekeningen met het BTW-compensatiefonds.

Is sprake van specifieke taakmutaties dan is het beleid om de middelen in te zetten voor het doel waarvoor ze zijn verkregen, tenzij de uitvoering van de taak voordeliger uitgevoerd kan worden of dat sprake is van compensatie van reeds gemaakte gemeentelijke uitgaven. Is dit laatste van toepassing dan valt de verkregen compensatie vrij aan de algemene middelen, omdat de gemeente de dekking van de hogere uitgaven zelf al heeft gefinancierd.

Tabel 2 Mutaties in de algemene uitkering

	(bedragen x € 1 .)	2019	2020	2021	2022	2023
Algemene mutaties						
1. Accres		-1.588.000	1.459.000	2.944.000	3.187.000	2.669.000
2. BTW-compensatiefonds		662.000	-	-	-	-
3. Correctie loon-/prijsontwikkelingen ca		-22.000	-27.000	-27.000	-29.000	-30.000
4. Verdeelsystematiek/ afronding		133.000	265.000	937.000	1.195.000	1.201.000
		-815.000	1.697.000	3.854.000	4.353.000	3.840.000
Specifieke- en taakmutaties:						
1. Uitvoeringskosten SVB / PGB			-203.000			
2. Toezicht en handhaving kinderopvang ca			22.000	22.000	23.000	24.000
Voorlopig parkeren op concernstelpost			-22.000	-22.000	-23.000	-24.000
3. Hulpmiddelenzorg naar Wlz			-55.000	-78.000	-94.000	-105.000
Budgetverlaging bij WMO-verstrekingen			55.000	78.000	94.000	105.000
4. Ambulantisering GGZ onderdeel wmo		89.000	115.000	146.000	173.000	178.000
Toevoegen aan budget wmo		-89.000	-115.000	-146.000	-173.000	-178.000
5. Bbz wijziging financieringstructuur			80.000	81.000	84.000	88.000
Vervallen specifieke uitkering bbz			-80.000	-81.000	-84.000	-88.000
6. Donorwet			23.000	45.000	46.000	48.000
Voorlopig parkeren op concernstelpost			-23.000	-45.000	-46.000	-48.000
7. Invoering WvGGZ			7.000	7.000	7.000	7.000
Voorlopig parkeren op concernstelpost			-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
Totaal resultaat op de algemene middelen		-815.000	1.494.000	3.854.000	4.353.000	3.840.000

1.1 Accres

De accresramingen zijn gebaseerd op het uitgavenkader van de Miljoenennota 2020 (september 2019) en leidt in 2019 tot een verlaging van de uitkering en vanaf 2020 tot een sterke toename van het accres. Onder inleiding is reeds ingegaan op de motivering van het hogere accres.

1.2 BTW-compensatiefonds (BCF)

Bij de begroting 2020 en berap 2019/2 wordt voorgesteld de opbrengstraming via het BTW-compensatiefonds structureel te verlagen naar € 0,3 miljoen. De jaarlijkse afwijkingen worden dan via

Datum 3 oktober 2019

het berapresultaat verantwoord. In de septembercircularis is een voorlopig berekening gemaakt van de verrekening over 2019, deze ligt circa € 0,6 miljoen boven de bijgestelde raming van € 0,3 miljoen. De definitieve verrekening over 2019 volgt in de meicircularis van 2020.

1.3 Loon- en prijscompensatie 2019

De mutatie in de loon- en prijsmutatie is een correctie om de verstrekte compensatie via de meicircularis. .

1.4 Verdeelsystematiek/afronding

Dit betreft vooral de aanpassingen in de verdeling van de gemeentefondsgelden op basis van actuele landelijke aantallen van de diverse verdeelmaatstaven.

1.5 Uitvoeringskosten SVB / PGB

In 2020 wordt er evenals in voorgaande jaren een onttrekking aan het gemeentefonds gedaan omdat de Sociale Verzekeringsbank de uitvoering van de PGB voor haar rekening neemt.

1.6 Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang

Voor de toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang worden vanaf 2020 aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Zwolle ontvangt € 22.000. In afwachting van te ontwikkelen gemeentelijke beleid worden de middelen op een concernstelpost geparkeerd.

1.7 Mobiliteitshulpmiddelen en roerende voorzieningen Wlz

Per 1 januari 2020 wordt de hulpmiddelenzorg aan cliënten die in een Wlz-instelling wonen vereenvoudigd. Vanaf deze datum worden mobiliteitshulpmiddelen (zoals een rolstoel en een scootmobiel) voor alle cliënten in de Wlz-instelling verstrekt vanuit de Wlz en niet meer vanuit de Wmo 2015. Daarnaast worden hulpmiddelen voor zorgverlening en wonen die door meerdere verzekerden te gebruiken zijn (bijvoorbeeld tilliften en hoog-laagbedden) vanaf deze datum altijd uit de Wlz betaald. Vanaf 2020 wordt gefaseerd tot en met 2024 middelen aan het gemeentefonds onttrokken en overgeheveld naar de Wlz. Voor Zwolle betekent dit in 2020 een onttrekking van € 55.000 oplopend naar € 105.000 structureel in 2024. De verlaging van de inkomsten zetten we door in een lager budget voor de wmo-verstrekingen.

1.8 Ambulantisering GGZ

Op 5 juni 2019 is op de Algemene Ledenvergadering van de VNG ingestemd met het hoofdlijnenakkoord GGZ. In het hoofdlijnenakkoord wordt ingezet op ambulantisering van de zorg. Dit leidt tot een groter beroep op zorg en begeleiding in het gemeentelijk domein. Om de ambities uit het hoofdlijnenakkoord te kunnen realiseren ontvangen de gemeenten in 2019 € 50 miljoen oplopend tot € 95 miljoen in 2022. De compensatie loopt deels via de algemene uitkering en deels via de uitkering Beschermd wonen. De compensatie via Beschermd wonen wordt onder 2.1 toegelicht. Via de algemene uitkering ontvangt Zwolle in 2019 € 89.000 oplopend tot € 173.000 vanaf € 2022. De gelden voegen we toe aan het WMO-budget om de uitgavendruk op te vangen.

1.9 Wijziging financieringsstructuur Bbz-levensvatbaarheidsonderzoeken

Met ingang van 2020 wordt de financieringssysteem van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004) vernieuwd. Onderdeel van deze vernieuwing is dat de levensvatbaarheidsonderzoeken niet meer via een specifieke uitkering worden bekostigd, maar via het

Datum 3 oktober 2019

gemeentefonds. De ontvangst via het gemeentefonds ad € 80.000 dient ter dekking van de vervallen specifieke uitkering.

1.10 Donorwet

In het kader van de invoering van de nieuwe donorwet krijgen gemeenten vanaf 2019 een bijdrage voor de wettelijke verplichting om bij afgifte van een paspoort of een rijbewijs de aanvrager te informeren over orgaandonatie. In 2019 ontvangen we € 23.000 en vanaf 2020 € 45.000. In afwachting van te ontwikkelen gemeentelijke beleid worden de middelen op een concernstelpost geparkeerd.

1.11 Invoering Wet verplichte GGZ

Met ingang van 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte GGZ in werking. Deze wet vervangt de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen en regelt de rechten van de mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ. Een belangrijke verandering is dat de verplichte zorg straks buiten een GGZ-instelling opgelegd kan worden en dat de essentiële voorwaarden voor deelname aan de maatschappij in het zorgplan worden opgenomen. Voor de gemeentelijke taken en bijbehorende kosten die volgen uit de Wet verplichte GGZ ontvangen de gemeenten vanaf 2020 een structurele tegemoetkoming. In de meicirculaire is gemeld dat Zwolle € 148.000 ontvangt. In de septembercirculaire is een kleine correctie doorgevoerd. Zwolle ontvangt structureel € 7.000 meer. Evenals het eerder bedrag parkeren wij de aanvullende middelen voorlopig op concernstelpost en komen met een voorstel over de concrete invulling.

Integratie- en decentralisatie-uitkeringen

Onderdeel van deze uitkeringen zijn ook de door Zwolle als centrumgemeente te ontvangen regionale uitkeringen, zoals Beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang en in bepaalde gevallen middelen voor Arbeidsmarkt Regio Zwolle. Hiervoor geldt de algemene beleidslijn dat de middelen in eerste instantie worden verrekend met het doel waarvoor ze worden ontvangen. Vrijval van eventuele overtollige middelen zal via besluitvorming door het samenwerkingsverband plaatsvinden.

Tabel 3 Mutaties in de integratie- en decentralisatieuitkeringen

	x € 1)	2019	2020	2021	2022	2023
Te verrekenen met algemene middelen						
1. Beschermd wonen (centrumgemeente)	1.555.000	4.222.000	4.672.000	5.163.000	5.163.000	
Te verrekenen met uitgaafbudget beschermd wonen	-1.555.000	-4.222.000	-4.672.000	-5.163.000	-5.163.000	
2. Vrouwenopvang (centrumgemeente)		186.000	186.000	186.000	186.000	
Te verrekenen met uitgavenbudget vrouwenopvang		-186.000	-186.000	-186.000	-186.000	
3. Kerkenvisie	75.000					
In te zetten voor uitvoering beoogd doel	-75.000					
4. Experiment centrale stemopneming	10.000					
Toevoegen aan budget verkiezingen	-10.000					
5. Aanpak laaggeletterdheid		131.000				
Doorzetten naar de arbeidsmarktregio		-131.000				
6. Proeftuinen cultuur	203.000	197.000				
Inzetten voor proeftuinen	-203.000	-197.000				
Totaal resultaat op algemene middelen		0	0	0	0	0

Datum 3 oktober 2019

2.1 Beschermd wonen

Vanwege de onder 1.8 genoemde ambulantisering van de GGZ worden vanaf 2019 extra middelen toegevoegd aan de centrum-gemeentelijke uitkering Beschermd wonen. Daarnaast is de uitkering beschermd wonen verhoogd met de volumegroei voor het jaar 2020. Zwolle als centrumgemeente ontvangt in 2019 ruim € 1,5 miljoen extra. Samen met de compensatie voor de volumegroei neemt de uitkering in 2020 toe met € 4,2 miljoen oplopend tot ruim € 5,1 miljoen vanaf 2022. De middelen voegen we – aansluitend op de huidige beleidslijn - toe aan het budget voor beschermd wonen. De inzet van de extra ontvangsten nemen we mee bij de uitwerking van de gewenste beweging via de Hervormingsagenda sociaal domein. Inzet van de middelen zal met afstemming en instemming van de deelnemende gemeenten plaats moeten vinden.

2.2 Vrouwenopvang

Aanvullend op de meicirculaire zijn bij de septembercirculaire de structurele middelen vanaf 2020 beschikbaar gesteld voor opvang van slachtoffers van mensenhandel. In dit kader zijn de gezamenlijke centrumgemeenten vrouwenopvang gevraagd extra opvangplekken te organiseren voor slachtoffers van mensenhandel met complexe problematiek. Zwolle ontvangt als centrumgemeente € 186.000 vanaf 2020. De ontvangen middelen zetten wij in voor de uitvoering van de nieuwe taken.

2.3 Kerkenvisie

Vanaf 2019 kunnen gemeenten gelet op de ‘Samenwerkingsafspraken 2018-2021. Programma Toekomst Religieus Erfgoed.’ eenmalig een bijdrage ontvangen voor het maken van hun lokale kerkenvisie. Zwolle ontvangt in 2019 € 75.000. De middelen worden ingezet voor het doel waarvoor ze zijn ontvangen.

2.4 Experiment centrale stemopneming

Gemeenten die hebben deelgenomen aan het experiment centrale stemopneming bij de gecombineerde provinciale staten- en waterschapverkiezingen in maart 2019 en/of bij de verkiezing van het Europees Parlement in mei 2019 ontvangen een bijdrage. Zwolle ontvangt in 2019 € 10.000. De middelen voegen wij toe aan het budget verkiezingen.

2.5 Proeftuinen cultuurprofielen

De reeds aan de stedelijke regio Zwolle toegezegde middelen voor proeftuin cultuurprofielen wordt in 2019 en 2020 via het gemeentefonds ontvangen. Voor de proeftuin Hybride Productiehuis ontvangen we in 2019 € 203.000 en in 2020 € 197.000. De gelden worden ingezet voor het doel waarvoor ze worden ontvangen.

Overige ontwikkelingen:

Herijking verdeling gemeentefonds

In de septembercirculaire is een follow-up gegeven omtrent de grootscheepse herijkingsoperatie van de verdeling van het gemeentefonds. Op dit moment zijn het rijk en de gemeenten nog volop bezig met de voorbereidingen van de met ingang van 2021 door te voeren herverdeling van de gemeentefondsmiddelen. De herijking is opgedeeld in twee onderdelen: de verdeelmodellen sociaal domein en de overige onderdelen van het gemeentefonds. De afronding van de onderzoeken is gepland in januari 2020. In de meicirculaire 2020 worden de gemeenten over de uitkomsten geïnformeerd.

Met betrekking tot het onderdeel beschermd wonen zijn inmiddels afspraken gemaakt om in tien jaar tot een objectief verdeelmodel en algehele doordecentralisatie naar alle gemeenten te komen. In die

Datum 3 oktober 2019

ten jaar wordt geleidelijk aan overgestapt van de bekostiging op basis van historische kosten naar een objectief verdeelmodel. Hiermee zijn de begin 2019 gesignaleerde forse nadelen inzake de nieuwe verdeling van beschermd wonen behoorlijk teruggebracht. Tevens is besloten de bekostiging van maatschappelijk opvang voorlopig niet aan te passen. In 2026 wordt een evaluatie gehouden over het wel of niet door-decentraliseren naar alle gemeenten

Communicatie

De uitkomsten worden in de berap 2019/2 en begroting 2020 en meerjarenraming tot en met 2023 verwerkt.

Vervolg

Via regulier begrotings-/beleidsproces.

Openbaarheid

Openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer P.H. Snijders, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris